

Ekonomika zdravotnictví

doc. Ing. Jan Nevima, Ph.D.

Základní pojmy

- **Zdravotnictví**
  - zdraví patří k jednotlivým prioritám jednotlivce i společnosti;
  - ochrana a podpora zdraví je společným zájmem nás všech;
  - vynaložené prostředky na zdravotní péči nechápeme jako **výdaj**, ale **jako investici**;

Základní pojmy

- **Zdravotnictví**
  - úroveň zdravotní péče ovlivňuje zdraví obyvatelstva okolo **20 %**;
  - zdravotnictví je nedílnou součástí **hospodářské politiky státu**;
  - **financování zdravotnictví v příslušném státě, je odvozeno od zdravotní politiky státu.**

Základní pojmy

- **Úroveň zdravotnictví**
  - je měřítkem celkové, hospodářské, kulturní i jiné vyspělosti státu;
  - náklady na zdravotnictví neustále stoupají;
  - měřeno indexem - **Euro Health Consumer Index**;
  - studie hodnotí stav zdravotních systémů podle 48 indikátorů v šesti kategoriích.

Oblasti správy zdravotnictví

- Správa zdravotnictví
  - zdravotnictví se řídí souborem právních norem, jejichž vrcholem je Ústava České republiky,
  - dle Listiny základních práv a svobod v článku 31, má každý občan právo na život a ochranu zdraví,
  - zdravotní soustava je soubor zdravotních zařízení, které slouží k ochraně zdraví člověka.

Oblasti správy zdravotnictví

- Orgány správy zdravotnictví
  - Ministerstvo zdravotnictví,
  - Ministerstvo obrany, nitra, spravedlnosti,
  - hlavní hygienik České republiky,
  - Státní odborný dozor ochrany veřejného zdraví,
  - krajské hygienické stanice,
  - obecní úřady.

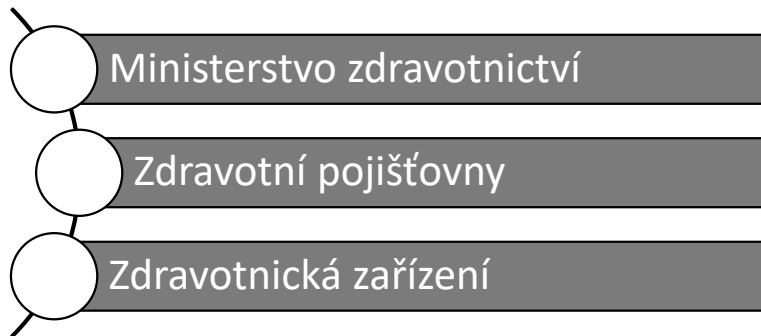
Orgány správy zdravotnictví

- Ministerstvo zdravotnictví
  - zpracovává koncepce rozvoje zdravotnictví,
  - je ústředním orgánem státní správy v oblasti zdravotnictví,
  - je zřizovatelem kontrolních orgánů, atd.

Orgány správy zdravotnictví

- Hlavní hygienik České republiky
  - je jmenován vládou České republiky a působí při ministerstvu zdravotnictví,
  - řídí výkon hlavní správy ochrany veřejného zdraví;
  - řídí a kontroluje výkon krajských hygieniků.

Organizace zdravotnictví

Zdravotní pojišťovny

- **7 základních zdravotních pojišťoven:**
  - Všeobecná zdravotní pojišťovna;
  - Vojenská zdravotní pojišťovna;
  - Česká průmyslová zdravotní pojišťovna;
  - Oborová zdravotní pojišťovna;
  - Zaměstnanecká pojišťovna Škoda;
  - Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra;
  - Revírní bratrská pokladna.

Modely organizace zdravotnictví

- většiny vyspělých zemí zajišťuje svým občanům bezplatné a rovnocenné zdravotní služby,
- momentálně můžeme rozlišit tři základní modely financování zdravotnictví:
  - převážně ze zdravotního pojištění,
  - převážně z daní,
  - převážně soukromé.

Způsoby financování zdravotnictví

- financování zdravotnictví úzce souvisí s jeho organizací a řízením;
- obecně můžeme rozdělit do třech skupin:
  - národní zdravotní služba,
  - evropské pluralitní zdravotnictví,
  - tržní zdravotnictví.

Národní zdravotní služba

- u tohoto modelu je typické, že stát má monopol na poskytování zdravotních služeb, které jsou pro občany bezplatné,
- zdravotnické služby jsou financované státem z veřejného rozpočtu,
- model uplatňovaný dříve u tzv. socialistických zemí.

Pluralitní zdravotnictví

- jedná se o nestátní zdravotnictví, za které ručí stát,
- finanční prostředky se získávají ze zákonem povinného zdravotního pojištění,
- příspěvky od pojištěnců se shromažďují v pojišťovacích fondech, které spravují zdravotní pojišťovny.

Tržní zdravotnictví

- jedná se o nestátní pluralitní zdravotnictví, kde stát financuje zdravotnické služby pro občany, kteří žijí pod hranicí životního minima a důchodce,
- ostatní občané si musí obstarat zdravotnické služby sami na trhu,
- tento model je používán hlavně v USA (medi-care a medi-aid).

Zdravotní péče a její poskytování

- představuje péči o zdraví zahrnující veškerou činnost celé společnosti,
- zdravotní péče má:
  - posilovat zdraví,
  - zabraňovat onemocněním,
  - léčit již vniklá onemocnění,
  - snižovat následky nemocí,

Pozn.: Chybí přirozená motivace chovat se hospodárně, efektivně a účinně.

Zdravotní péče a její poskytování

- Druhy zdravotní péče:
  - ambulantní péče,
  - lůžková péče,
  - zdravotní záchranná služba a pohotovostní služba,
  - pracovně - lékařské služby,
  - dispenzární péče (pravidelný lékařský dohled nad pacientem s určitou diagnózou),
  - lázeňská léčebná rehabilitační péče,
  - preventivní péče.

Ambulantní péče

- zde není nutná hospitalizace nebo přijetí pacienta na lůžko zdravotnického zařízení,
- účelem ambulantní péče je poskytování preventivní, diagnostické atd. péče.

Lůžková péče

- Lůžková péče je poskytována jako:
  - akutní lůžková péče standartní,
  - akutní lůžková péče intenzivní,
  - následná lůžková,
  - dlouhodobá lůžková.

Zdravotnická záchranná služba a pohotovostní služba

- využíváno v případě, kdy se pacient nemůže sám dopravit do zdravotnického zařízení v případě akutního problému,
- pohotovostní služby obvykle poskytují u zdravotnická zařízení (nemocnice).

Zdravotní pojištění

- slouží k **úhradě** zdravotní péče,
- povinnou částku **platí** všichni zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a osoby bez zdanitelných příjmů,
- sazba pojistného na zdravotní pojištění:
  - z vyměřovacího základu se odvádí **13,5%**
  - jednu třetinu (**4,5 %**) hradí zaměstnanec a zbývající dvě třetiny (**9 %**) hradí zaměstnavatel

Formy financování zdravotní péče

- Financování zdravotnictví

Formy financování zdravotní péče

- Druhy výdajů zdravotnictví:
  - zdravotnické služby,
  - zdravotnickou výrobu,
  - zdravotnickou výchovu, výzkum a vývoj.
- Financování zdravotnictví úzce souvisí s celkovou koncepcí sociální politiky státu.

Výdaje na zdravotnictví jako % HDP

(zdroj: Zdravotnická ročenka 2018, cit. 2.4.2021)

Stát	State	Year					
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Česká republika	<i>Czech Republic</i>	7,8	7,7	7,2	7,2	7,2 (E)	7,5
Belgie	<i>Belgium</i>	10,4	10,4	10,3	10,3	10,3 (E)	10,4
Dánsko	<i>Denmark</i>	10,2	10,2	10,2	10,2	10,1 (E)	10,5
Estonsko	<i>Estonia</i>	6,0	6,1	6,4	6,5	6,4 (P)	6,4
Finsko	<i>Finland</i>	9,5	9,5 (B)	9,7	9,4	9,2 (E)	9,1
Francie	<i>France</i>	11,4	11,6	11,5	11,5	11,3 (E)	11,2
Irsko	<i>Ireland</i>	10,3	9,7	7,3	7,4	7,2 (E)	7,0
Island	<i>Iceland</i>	8,2	8,3	8,1	8,2	8,3 (E)	8,3
Itálie	<i>Italy</i>	9,0	9,0	9,0	8,9	8,8 (P)	8,8
Litva	<i>Lithuania</i>	6,1	6,2	6,5	6,6	6,5 (P)	6,8
Lotyšsko	<i>Latvia</i>	5,4	5,5	5,7	6,2	6,0 (E)	5,9
Lucembursko	<i>Luxembourg</i>	(B) 5,6	5,5	5,4	5,4	5,4 (E)	5,4
Maďarsko	<i>Hungary</i>	7,3	7,1	7,0	7,1	6,9 (P)	6,6
Německo	<i>Germany</i>	10,9	11,0	11,1	11,1	11,2 (P)	11,2
Nizozemsko	<i>Netherlands</i>	10,6	10,6	10,3	10,3	10,1 (P)	9,9
Norsko	<i>Norway</i>	8,9	9,3	10,1	10,5 (P)	10,4 (P)	10,2
Polsko	<i>Poland</i>	6,4	6,2	6,3	6,5	6,5 (P)	6,3
Portugalsko	<i>Portugal</i>	9,1	9,0	9,0	9,0	9,0 (P)	9,1
Rakousko	<i>Austria</i>	10,3	10,4	10,4	10,4	10,4 (P)	10,3
Řecko	<i>Greece</i>	8,4	8,0	8,1	8,3	8,0 (E)	7,8
Slovensko	<i>Slovakia</i>	7,5	6,9	6,8	7,0	6,7 (E)	6,7
Spojené království	<i>United Kingdom</i>	(B) 9,8	9,8	9,7	9,7	9,6 (E)	9,8
Španělsko	<i>Spain</i>	9,0	9,0	9,1	9,0	8,9 (E)	8,9
Švédsko	<i>Sweden</i>	11,1	11,1	11,0	11,0	11,0 (P)	11,0
Švýcarsko	<i>Switzerland</i>	11,3	11,5	11,9	12,2	12,3 (E)	12,2

Výdaje na zdravotnictví z veřejných zdrojů v mil. Kč

(zdroj: Zdravotnická ročenka 2018, cit. 2.4.2021)

		2005	2010	2015	2016	2017	2018
Státní a územní rozpočty	<i>State and territorial budgets</i>	21 263	20 781	17 244	17 284	18 373	21 518
v tom: státní rozpočet	<i>incl.: state budget</i>	12 334	10 147	6 844	7 810	8 694	8 617
územní rozpočty	<i>territorial budgets</i>	8 930	10 634	10 400	9 474	9 679	12 901
Zdravotní pojišťovny	<i>Health insurance corporations</i>	170 093	222 500	251 945	258 872	275 306	295 290
Celkem	Total	191 356	243 281	269 189	276 156	293 679	316 808

Kategorie výdajů zdravotních pojišťoven

(zdroj: Zdravotnická ročenka 2018, cit. 2.4.2021)

Druh zdravotní péče	Type of health care	Náklady / Costs		
		v mil. Kč in mill. CZK	podíl v % proportion in %	index (2017=100)
Celkem	Total	286 395	100,0	106,8
v tom :	<i>incl. :</i>			
ambulantní péče	<i>out-patient care</i>	75 094	26,2	104,0
z toho: praktických lékařů	<i>o.w.: general practitioners</i>	15 983	5,6	103,3
stomatologická péče	<i>stomatological care</i>	11 149	3,9	102,0
specializ. ambul. péče	<i>special out-patient care</i>	29 424	10,3	103,4
ústavní péče	<i>in-patient care</i>	155 361	54,2	108,9
léky vydané na recepty a zdravot. prostředky vydané na poukazy	<i>prescribed drugs and medical aids</i>	44 092	15,4	103,1
ostatní výše nespecifik. péče ¹⁾	<i>other, not specified ¹⁾</i>	11 848	4,1	111,9

Platy ve zdravotnictví

(zdroj: Zdravotnická ročenka 2018, cit. 2.4.2021)

Kategorie Category	Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců Average number of employees on payroll (FTE)	Průměrný měsíční plat celkem Average monthly salary total	
		absolutně number	index (2017 = 100)
Celkem <i>Total</i>	105 973,46	40 516	108,7
lékaři a zubní lékaři <i>physicians and stomatologists</i>	13 351,35	80 669	108,3
farmaceuti <i>pharmacists</i>	578,46	52 368	107,5
všeobecné, dětské sestry a porodní asistentky <i>general nurses, child nurses and midwives</i>	35 444,24	40 803	110,9
ostatní zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí -ostatní ZPBD <i>other paramedical workers with professional qualification</i>	12 058,96	36 895	108,4

Děkuji za pozornost

